

LIMERICK

Krant gewild door kredietcrisis

Een topeconoom uit Maarheeze ontlokt dit de volgende these: 'En zo is de zin van uitgeven in een tijd van recessie bewezen.'

Kees van Egmond

Volgende week uw limerick over de actualiteit op deze plek? Mail naar zoz@nd.nl of fax: 0342 - 411611

Een familie vlucht naar een veiliger plek, weg van het oorlogsgeweld. Alle huisraad, vee en kinderen gaan op de kar.
FOTO ZOA
VLUCHTELINGENZORG

Genocide in zicht

door Marie Verheij

Het leed van de tsunami was amper weggeëbd op Sri Lanka of de burgeroorlog barstte in alle hevigheid los. De saamhorigheid die na de vloedgolf was ontstaan, verdween. Nu wetten de strijdende partijen hun zwaarden voor de beslissende slag. Daarbij worden geen pottenkijkers geduld. Alles in Sri Lanka duidt op een kroniek van een aangekondigde volkerenmoord.

Geen pottenkijkers gewenst bij beslissende strijd op Sri Lanka

Op Sri Lanka brengt de A9 je van Kandy binnen redelijk tijdsbestek naar het noordelijke schiereiland Jaffna. Idealiter dan, want bij Vavuniya houdt het avontuur op. Reizigers ontmoeten dan voor het eerst de bittere werkelijkheid van het land: de burgeroorlog. De tot dan toe redelijk begaanbare weg wordt een stuk onveilig. Chauffeurs proberen vooral op het asfalt te blijven, wetend dat er in de berm bommen liggen. Overvliegende toestellen jagen je door hun gierende gehuil de stuipen op het lijf. Als ze munitie laten vallen, kan dat dodelijke gevolgen hebben. Noordelijker aan de weg ligt Kilinochchi, de momenteel zwaar beschoten stad in Tamil Eelam State, zoals dit deel van Sri Lanka formeel heet en waar de Tamilinderheid woont. Het ziekenhuis moest er evacueren – chirurgie opereren onder een geïmproviseerd afdak. Het Srilankaanse leger rukt op. De generaals hanteren de strategie van de langzame vermorzeling. Overal waar het leger zich aankondigt, ontstaat beroering. Gezinnen huren een tractor. Ze laden huis en inventaris op een kar en rijden naar een veiliger zone verderop, weg van het front. Bovenop zitten kinderen, vrouwen en ouden van dagen, de geiten en de rest van het vee. Er ontvoert zich een schouwspel dat de vorm aanneemt van een oudtestamentische exodus, ware het niet dat de vluchtelingen beseffen dat ze nooit het Beloofde Land zullen bereiken. Verder dan vandaag durft niemand in Sri Lanka te denken. Een toekomst bestaat er niet en hoop evenmin. Her en der ontstaan provisorische vluchtelingenkampen met alle bijbehorende taferelen. Epidemische ziekten liggen op de loer wegens gebrek aan stromend water en hygiëne. Dorpelingen scharen zich voor een maaltijd in de rij. Ze zijn aangewezen op de voedsel-distributiepunten. Hun behoefte doen ze in de latrines, die ze met vele anderen moeten delen. Uit hun ogen straalt een doffe gelatenheid. Ze zijn gewend geraakt aan oorlog, maar ze zijn intens moe en uitgeput.

OORLOG KEERDE SNEL TERUG OP HET NATIONALE PODIUM

Bijna vier jaar geleden vaagde een allesverzengende zondvloed Sri Lanka haast van de kaart. Duizenden werden zwaar getroffen. In talrijke families sloegen verliezen een

diepe bres. Beziel van een overweldigende ijver om de slachtoffers op de been te helpen, raasde er een nieuwe tsunami over het eiland: de ngo's, non-gouvernementele organisaties. Met duizenden kwamen ze binnen, de helpers met in hun kielzog zakken met geld. Huizen herrezen en ossen trokken frisse voren in de veelbelovende velden. Het zaad van de broze vrede was echter nog niet ontkiemd of met rasse schreden keerde de oorlog terug op het nationale podium. De oorlog die het land met z'n 21 miljoen inwoners al vijftig jaar in de wurg-greep houdt, die aan 60.000 mensen het leven kostte en 460.000 ontheemd maakte. De vijandelijkheden hervatten zich. De jongste aanwinst vond deze week plaats, toen Tamil Tijgers een luchtaanval uitvoerden op de hoofdstad van Sri Lanka. In maart dit jaar blies het internationale panel dat vermeende beschuldigingen van mensenrechtenschending moest natrekken, de aftocht. Sir Nigel Rodley, leider van de groep, zei dat de autoriteiten zijn werk belemmerden. In Colombo deden ze alsof er geen vuiltje aan de lucht was; de functionarissen verwierpen Rodleys kritiek. Het veelbelovende staakt-het-vuren dat in 2002 werd ingeluid, was in januari 2008 opgehouden te bestaan. Eigenlijk was het al lang aan flarden geschoten; het kon in het klimaat van olopende spanningen niet gedijen. Zo kan het gebeuren dat de oorlog als het ware geruisloos in een eindstadium is beland. Het guerrillaleger van de Tamils, het LTTE, weet zich teruggedreven in het noordelijkste deel van Sri Lanka. Het zit ingeklemd tussen het schiereiland Jaffna, dat in handen is van het regeringsleger, en de rest van Sri Lanka. Jaffna is nagenoeg afgesloten van de wereld en kan alleen worden bereikt per vliegtuig of per boot. Het regeringsleger 'bevrijdde' de afgelopen maanden een stuk van het Tamilgebied in het noorden. Momenteel zijn de Srilankaanse strijdkrachten materieel beter uitgerust dan de Tamiltroepen. Tussen nu en de komende drie, vier maanden wordt naar verwachting de beslissende strijd geleverd op Sri Lanka. Een ding is duidelijk: de combattanten dulden geen pottenkijkers. De noordelijke regionen worden ontruimd en daarmee lijkt de voltrekking van een stille genocide onafwendbaar. Concreet betekent dit dat duizenden Tamils dreigen te worden

WE MOETEN ALERT ZIJN DAT WE NIET WORDEN GEBRUIKT

afgeslacht, terwijl de wereld de andere kant opkijkt.

NIET ZELDEN KRIJGT EEN GEZIN EEN DODE THUISBEZORGD

In de eerste poging om de districten Kilinochchi, Mullaitivu, Mannar en Vavuniya te ontruimen, hebben de meeste ngo's, inclusief de Verenigde Naties, het strijdtoneel verlaten. De grond is hun te heet onder de voeten geworden. Allemaal moesten ze eind september verlaten, maar het lokale team is er nog steeds aanwezig. Met 35 man aan personeel probeert ZOA met niet aflatende inspanningen ontheemden een schuilplaats te bieden, eten te verstrekken, onderwijs- en gezondheidsfaciliteiten te verschaffen en ook nog wat zaai- en pootgoed uit te delen zodat er kan worden geoogst. Maar de man die de staf van ZOA in het noorden aanvoerde, Giovanni Porta, is eind

september tot ongewenst persoon verklaard. Hij verliet het noorden vlak voor de door de overheid gestelde deadline. Door negatieve berichten in de pers werd zijn visum niet verlengd. Dat laatste geeft meteen de moeilijkheidsgraad weer van het conflict op Sri Lanka. Het is geen zwart-witsituatie waarop veel succesformules kunnen worden losgelaten, maar een uiterst taai materie die zelfs een fragiele vrede op voorhand uitsluit. Te midden van al dat zwart en wit en grijs zijn er twee 'polen' te ontwaren. Enerzijds streeft Colombo naar een multi-etnische staat waarin zowel Tamils, Singhalezen en moslims een plek krijgen, meerdere religies naast elkaar bestaan, en waarin met de ambities van de Tamilrebellens kwaadschiks moet worden afgerekend. Anderzijds is er het Tamil Bevrijdingsleger (LTTE) dat in het oosten en noorden een efficiënt en tiraniek functionerend apparaat van de grond heeft gekregen om daar een eigen staat uit te roepen. Vaak heel jonge mensen worden er met dwang onder de wapenen geroepen. Niet zelden krijgt een gezin een dode thuisbezorgd. De dictatoriale doctrine maakt het LTTE er bij de eigen achterban niet populairder op. In Colombo wordt de media aan banden gelegd. Met een goed geoliede propagandamachine lukt het de autoriteiten de eenheid in het Tamilkamp te ondermijnen. De afvallige Tamilleider Karuna die in 2004 onderdook, nam deze maand een zetel in het nationale parlement in. Ook die positie onderstreept op pijnlijke wijze de verdeeldheid onder de Tamils. In Colombo en het overigens zo paradisijselijke Sri Lanka weet men trouwens weinig tot niets van de oorlog in het noorden.

Ontheemden

ZOA Vluchtelingenzorg werkt sinds 1995 op Sri Lanka en heeft daar 270 mensen in dienst. De organisatie ondersteunt vluchtelingen en ontheemden bij de overgang van oorlog naar vrede. Sri Lanka ontvangt 10 miljoen euro per jaar van Nederland. Dit is reguliere ontwikkelingshulp die in 2010 wordt afgebouwd. Zie www.zoa.nl.

2 ROUWEN SAMEN PRATEN

3 STANDBEELD ABRAHAM KUYPER

5 VLINDERSTRIK JAN SCHINKELSHOEK

ENDREDACTIE HUGO DE BRUIJNE
VORMGEVING REINIER S. DORGELO
LIENKE EFFTING
EN WILCO POT

Jaspers Fajier, landendirecteur van ZOA op Sri Lanka. Blijven houdt wel in dat ZOA manoeuvreert op het scherp van de snede. „Wij hebben Nederlands geld en donorfondsen en dat bestemmen we uitsluitend voor degenen die dat nodig hebben. Voor ons zijn dat de zwakkeren. Over principes sluiten wij geen compromissen.” ZOA stelt zich neutraal op. „Toch moeten we heel alert zijn dat we niet worden gebruikt. Beide partijen respecteren ons en dat willen we graag zo houden.” Wat kan de wereld doen? Niet de andere kant opkijken, vinden ze bij ZOA. Het lijkt een druppel op een sissende plaat, maar lobbyen helpt. Amnesty International moet kritische rapporten blijven schrijven. Diplomatieke druk vanuit de Europese Unie en Amerika op de strijdende partijen in Sri Lanka blijft wenselijk. Dit om de Srilankanen te binden aan een proces van vrede en verzoening, wederopbouw en naleving van mensenrechten. Ook al lijkt het tegen beter weten in. Helemaal zonder reden is het trouwens niet. Sri Lanka kan zich beroepen op een oud Arabisch woord; serendip, de gave om toevallig prettige dingen te ontdekken.